

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 20.7.2010
COM(2010) 392 окончателен

2010/0215 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно правото на информация в наказателните производства

{SEC(2010) 907}

{SEC(2010) 908}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1. С настоящото предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета се цели определянето на общи минимални стандарти относно правото на информация в наказателните производства в Европейския съюз. Предложението е втората стъпка от поредица от мерки, изложени в пътната карта за процесуалните права, приета от Съвета на 30 ноември 2009 г., в която Комисията се приканва да внася предложения поетапно. Понастоящем този подход се разглежда като добър начин за изграждане на доверие и допринася за насърчаването и повишаването на взаимното доверие. По тази причина настоящото предложение следва да се счита за част от цялостен пакет законодателни мерки, които ще бъдат представени през следващите няколко години и ще осигурят минимален набор от процесуални права в наказателните производства в Европейския съюз.
2. Предложението цели да се увеличат правата на заподозрените лица. Наличието на общи минимални стандарти във връзка с тези права би трябвало да улесни прилагането на принципа за взаимно признаване, като по този начин подобри функционирането на съдебното сътрудничество между държавите-членки на ЕС.
3. Първата стъпка, засягаща правото на устен и писмен превод, е директива, приета на 8 октомври 2010 г.
4. Що се отнася до правното основание, предложението се основава на член 82, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Съгласно този член *„околкото това е необходимо за улесняване на взаимното признаване на присъдите и съдебните решения, както и на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси с трансгранично измерение, Европейският парламент и Съветът, като приемат директиви в съответствие с обикновената законодателна процедура, могат да установят минимални правила. Тези минимални правила отчитат различията между правните традиции и системи на държавите-членки.*

Те обхващат:

а) взаимната допустимост на доказателства между държавите-членки;

б) правата на лицата в наказателното производство;

в) правата на жертвите на престъпления;

г) [...]“.

За да функционира взаимното признаване добре, е необходимо да има взаимно доверие. За подобряване на взаимното доверие и в резултат на това — на сътрудничеството, е необходима известна степен на съвместимост.

5. Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (Хартата) прогласява правото на справедлив съдебен процес; член 48 гарантира правото на защита и има същото значение и обхват като правата, гарантирани в член 6, параграф 3 от ЕКПЧ¹. Що се отнася до Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ), правото на информация относно правата се извлича от съдебната практика на Европейския съд за правата на човека (ЕСПЧ) по член 6 от ЕКПЧ, който гласи, че органите следва да действат активно, за да гарантират, че лицата, обвинени в престъпления, са информирани за своите права. Правото на информация относно отправеното обвинение, записано в член 6, параграф 3, буква а) на ЕКПЧ, е от фундаментално значение за лице, обвинено в престъпление, тъй като то трябва да знае какви са обвиненията срещу него, за да може да подготви защитата си. Член 9, параграф 2 и член 14, параграф 3 от Международния пакт за граждански и политически права (МПГПП)² имат много сходно съдържание.
6. За да подготви предложението, Комисията извърши оценка на въздействието. Докладът за оценката на въздействието може да бъде намерен на адрес http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2010_en.htm

2. КОНТЕКСТ

7. Член 6, параграф 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) предвижда, че основните права, гарантирани от ЕКПЧ, и както произтичат от общите конституционни традиции на държавите-членки, представляват общи принципи на правото на Съюза. Съгласно член 6, параграф 1 от ДЕС Съюзът признава правата, свободите и принципите, определени в Хартата на основните права на Европейския съюз от 7 декември 2000 г., адаптирана на 12 декември 2007 г. в Страсбург, която има същата правна сила като ДФЕС и ДЕС. Хартата се прилага по отношение на институциите на ЕС и на държавите-членки, когато те прилагат правото на Съюза, като например правото в областта на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси в Европейския съюз.
8. В заключенията на председателството на Европейския съвет в Тампере³ се посочва, че взаимното признаване следва да се превърне в крайъгълен камък на съдебното сътрудничество, като се изтъква, че взаимното признаване „...и необходимото сближаване на законодателството биха улеснили [...] съдебната защита на индивидуалните права“⁴.
9. В съобщението на Комисията до Съвета и до Европейския парламент от 26 юли 2000 г. относно взаимното признаване на окончателните решения по наказателни дела⁵ се посочва, че „трябва [...] да се гарантира, че третирането на заподозрените и правото на защита не само не биха били засегнати от

¹ Обяснение на член 48, обяснения, свързани с Хартата на основните права.

² 999 U.N.T.S. 171. МПГПП е международна конвенция за граждански и политически права, отворена за подписване с резолюция на Общото събрание на ООН от 16 декември 1966 г. Тя е ратифицирана от всички държави-членки на ЕС и съответно е задължителна по международното право за тях.

³ 15 и 16 октомври 1999 г.

⁴ Заключение 33.

⁵ COM (2000) 495, 29.07.2000

прилагането на принципа [на взаимно признаване], но че гаранциите биха се подобрили посредством този процес“.

10. Това бе възприето в Програмата от мерки за прилагане на принципа на взаимно признаване на решенията по наказателни дела⁶, приета от Съвета и Комисията. В нея се посочва, че „взаимното признаване зависи в голяма степен от редица параметри, които определят неговата ефективност“.
11. Тези параметри включват механизми за гарантиране на правата на заподозрените (параметър 3) и определянето на общи минимални стандарти, необходими за улесняване на прилагането на принципа на взаимно признаване (параметър 4). Настоящото предложение за директива представлява израз на заявената цел да се подобри защитата на индивидуалните права.
12. През 2004 г. Комисията внесе всеобхватно предложение⁷ за законодателство, обхващащо най-важните права на обвиняемите в наказателните производства. Предложението не бе прието от Съвета.
13. На 30 ноември 2009 г. Съветът в състав „Правосъдие и вътрешни работи“ прие пътна карта за укрепване на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство⁸, като препоръча да се приемат пет мерки, обхващащи най-основните процесуални права, въз основа на поетапен подход. В пътната карта Комисията се приканва да представи необходимите за тази цел предложения. Съветът отчете, че към днешна дата не е сторено достатъчно на европейско ниво за гарантиране на основните права на лицата в наказателни производства. Пълните ползи от законодателство на ЕС в тази област ще се почувстват едва когато и петте мерки са транспонирани в законодателство. Втората по ред мярка от пътната карта засяга правото на информация.
14. Стокхолмската програма, приета от Европейския съвет на 10—11 декември 2009 г.⁹, потвърди значението на правата на лицата в наказателните производства като основна ценност на Съюза и съществен компонент на взаимното доверие между държавите-членки и на общественото доверие в ЕС. Защитата на основните права на лицата ще премахне също така пречките пред свободното движение. Стокхолмската програма посочва пътната карта като неделима част от многогодишната програма и призовава Комисията да представи подходящи предложения за бързото ѝ изпълнение.

3. ПРАВОТО НА ИНФОРМАЦИЯ ПО ХАРТАТА И ЕКПЧ

15. Член 6 от Хартата — Право на свобода и сигурност — постановява следното:

„Всеки има право на свобода и сигурност.“

⁶ ОВ С 12, 15.01.2001, стр. 10.

⁷ СОМ (2004) 328, 28.04.2004

⁸ ОВ С 295, 4.12.2009 г., стр. 1.

⁹ Заключение на Европейския съвет, 10—11 декември 2009 г.

Член 47 от Хартата — Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес — предвижда, че:

„(...)Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.

(...)”

Член 48 от Хартата — Презумция за невиновност и право на защита — постановява следното:

”2. На всеки обвиняем се гарантира зачитане на правото на защита.“

В рамките на приложното си поле, Хартата гарантира и отразява съответните права, установени в ЕКПЧ.

В член 5 от ЕКПЧ — Право на свобода и сигурност — се посочва, че:

„2. На всяко задържано лице трябва незабавно да бъдат съобщени на разбираем за него език основанията за задържането му и всички обвинения, които му се предявяват.“

(...)”

Член 6 — Право на справедлив съдебен процес — постановява следното:

„3. Всяко лице, обвинено в престъпление, има следните минимални права:

а) да бъде незабавно и в подробности информирано за характера и причината за обвинението срещу него на разбираем за него език;

б) да има достатъчно време и възможности за подготовка на своята защита

[...]”

16. Няколко неотдавнашни изследвания¹⁰ показват, че съществуват големи разлики в начина, по който заподозрените са информирани за своите права, и че в повечето случаи информацията относно правата се предоставя само устно, което намалява ефикасността ѝ и я прави по-трудна за контролиране. Правото на информация не е изрично упоменато в ЕКПЧ. При все това съществува съдебна практика, която изисква от съдебните органи да вземат позитивни мерки за осигуряването на фактическо съответствие с член 6 на ЕКПЧ, като например решенията по делото *Padalov*¹¹ и *Talat Tunc*¹², в които Европейският съд за правата на човека посочи, че органите трябва да възприемат проактивна

¹⁰ T Spronken, G Vermeulen и колектив, *Процесуални права в ЕС в наказателни производства*, Антверпен 2009 г.; E Саре, Z Namoradze и колектив, *Ефективна защита в наказателни производства в Европа*, Антверпен 2010 г..

¹¹ *Padalov срещу България*, решение от 10 август 2006 г., жалба № 54784/00.

¹² *Talat Tunc срещу Турция*, решение от 27 март 2007 г., жалба № 32432/96.

позиция при информирането на заподозрения относно правото на безплатна правна помощ. В делото *Panovits*¹³ ЕСПЧ посочи, че органите имат позитивно задължение за предоставяне на заподозрения информация относно правото на правно подпомагане и безплатна правна помощ, ако условията за това са изпълнени. Не е достатъчно тази информация да е предоставена писмено, например чрез декларация за правата, както това бе сторено от органите по делото *Panovits*. ЕСПЧ подчертава, че органите следва да предприемат всички разумни мерки, за да се уверят, че заподозреният е напълно наясно с правата си.

17. Член 5, параграф 2 и член 6, параграф 3, буква а) от ЕКПЧ налагат задължение на съдебните органи да информират заподозрения за характера и причините за обвинението, за да може той да го разбере, да подготви своята защита¹⁴ и да оспорва законността на задържането си¹⁵. Въпреки че двата члена са недвусмислени относно информацията, която изискват, те се ограничават до фактическа информация относно причините за задържането, характера и причината за обвинението и съответното правно основание. Обемът информация, който трябва да бъде предоставен на обвиняемия зависи от характера и сложността на делото, тъй като член 6, параграф 3, буква б) гласи, че на лицето трябва да се предостави „достатъчно време и възможности“ за подготовка на своята защита и този параметър варира според случая¹⁶. От това следва, че от органите може да се изиска да предприемат допълнителни стъпки за гарантирането на това, че заподозреният наистина разбира информацията¹⁷. Практиката на ЕСПЧ показва, че повечето проблеми, свързани с неспазването, произтичат от позитивните мерки, които трябва да осигурят справедлив процес. Не е достатъчно да се предостави информацията, в смисъл че заподозреният може да я е поискал. Прокуратурата има задължението да информира заподозрения относно характера и причините за обвинението и това задължение не може да бъде изпълнено пасивно с осигуряването на налична информация, без предоставянето ѝ на вниманието на защитата¹⁸. ЕКПЧ не уточнява как трябва да бъде предоставена информацията. Въпреки че в *Kamasinski*¹⁹ Съдът реши, че ако заподозреният не разбира езика, трябва по принцип да му се предостави писмен превод на обвинителния акт, Съдът прие, че устните обяснения са достатъчни, за да се спази член 6, параграф 3, буква а).
18. В съответствие с мандата, установен в пътната карта за процесуалните права, настоящата директива създава минимални изисквания на равнище ЕС за информацията, на която имат право заподозрените лица и обвиняемите, относно процесуалните им права и делото срещу тях. По този начин директивата насърчава прилагането на Хартата за основните права, и по-

¹³ *Panovits срещу Кипър*, решение от 11 декември 2008 г., жалба № 4268/04 пар. 72-73.

¹⁴ *Mattoccia срещу Италия*, решение от 25 юли 2000 г., жалба № 23969/94, § 60.

¹⁵ *Fox, Campbell и Hartley*, решение от 30 август 1990 г., жалба № А 182, § 40.

¹⁶ *Pélissier и Sassi срещу Франция*, решение от 25 март 1999 г., жалба № 25444/94, § 54; *Mattoccia срещу Италия*, решение от 25 юли 2000 г., жалба № 23969/94, § 60 и 71.

¹⁷ *Brozicek срещу Италия*, решение от 19 декември 1989 г., жалба № 10964/84, §41; *Mattoccia срещу Италия*, решение от 25 юли 2000 г., жалба № 23969/94, §65; *Vaudelle срещу Франция*, решение от 30 януари 200 г., жалба № 35683/97, §59.

¹⁸ *Mattoccia срещу Италия*, решение от 25 юли 2000 г., молба № 23969/94, §65;

¹⁹ *Kamasinski срещу Австрия*, решение от 19 декември 1989 г., жалба № 9783/82, §79.

специално на нейните членове 6, 47 и 48, като се основава на членове 5 и 6 от ЕКПЧ, така както се тълкуват от ЕСПЧ.

4. КОНКРЕТНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1 — Цел

19. С този член се определя, че целта на директивата е да се установяват правила относно правото на заподозрени лица и обвиняеми на информация за техните права и на информацията относно обвинението в наказателно производство срещу тях.

Член 2 — Обхват

20. Директивата се прилага от момента, в който лицето е информирано от компетентните органи на държава-членка посредством официално уведомление или другояче, че е заподозряно или обвинено в извършването на престъпление, до края на производството (включително евентуално обжалване). Директивата не се прилага обаче в производства, водени от административни органи по повод нарушаването на правото на конкуренцията (национално или европейско), освен ако делото е заведено пред съд, който е компетентен по наказателноправни въпроси.
21. Производството във връзка с европейската заповед за арест²⁰ е обхванато изрично. В това отношение директивата прилага процесуалните гаранции, които се съдържат в членове 47 и 48 от Хартата и членове 5 и 6 от ЕКПЧ, при процедурите за предаване, основани на европейската заповед за арест.

Член 3 — Правото на информацията относно правата

22. Този член установява общия принцип, че всички заподозрени лица и обвиняеми в наказателни производства следва да бъдат информирани относно съответните им процесуални права при първа възможност по време на производството. Тази информация трябва да бъде предоставена на достъпен и опростен език, устно или писмено.
23. Параграф 2 от този член посочва тези минимални права и задължения на държавите-членки, които произтичат от Хартата, ЕКПЧ, МПГПП и приложимото законодателство на ЕС, и които се считат за ключови за гарантиране на справедливостта на наказателното производство от самото му начало.

Член 4 — Правото на писмена информацията относно правата при задържане

24. Този член съдържа общото задължение на държавите-членки да информират заподозрените или обвинените лица за техните процесуални права в случаите, когато тези лица са лишени от свобода от компетентните органи на държавите-членки в хода на наказателно производство при съмнение, че са извършили

²⁰ Рамково решение на Съвета от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите-членки (2002/584/ПВР).

престъпление (например при задържане от полицията и предварителен арест по решение на съдия). От държавите-членки се изисква да информират тези лица относно техните съответни права *писмено*. Европейският комитет против изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание (КПИ) многократно е подчертавал в своите доклади, че според неговия опит, задържаното лице се смята за най-уязвимо по отношение на риска от сплашване и физическо малтретиране по време на периода непосредствено след задържането му. Според КПИ е особено важно заподозряното или обвиненото лице да бъде информирано относно своите права своевременно, т.е. незабавно след задържането си, и по най-ефикасния начин, а именно посредством бележка, обясняваща ясно правата²¹ (декларация за правата). В светлината на скорошната практика на ЕСПЧ²² от компетентните органи на държавите-членки се изисква да осигурят, че задържаното лице разбира в общи линии информацията, която се съдържа в декларацията за правата. На задържаното лице трябва да бъде разрешено да запази декларацията за правата през целия период на задържането му.

25. Декларацията за правата следва да бъде написана на език, лесно разбираем за непрофесионалист, непознаващ наказателния процес, и да съдържа информацията, упомената в член 3, параграф 2. За да помогне на държавите-членки да съставят подобна декларация за правата и за да насърчи последователността в писмената информация на територията на целия Европейски съюз в приложение I към директивата се съдържа образец на декларация за правата, която държавите-членки могат да използват. Този образец е примерен и може да бъде изменен в контекста на доклада за прилагането, който следва да бъде представен от Европейската комисия в съответствие с член 12 от директивата, както и след като всички мерки от пътната карта са влезли в сила. Съдържанието на образца не засяга правата, които понастоящем се прилагат в държавите-членки.
26. Декларацията за правата трябва да бъде предоставена заподозряното или обвиненото лице на език, който то разбира. От полицейските органи се очаква да имат езикови версии в електронен формат на всички обичайно говорими езици в техния регион, които да могат да бъдат разпечатани при нужда. Когато дадена езикова версия не съществува, заподозряното или обвиненото лице трябва да бъде информирано устно за своите права на език, който разбира, а декларацията за правата да му бъде предоставена без излишно забавяне (т.е. веднага след като бъде преведена на съответния език). За лица с частично или пълно увреждане на зрението или такива, които не могат да четат, държавите-членки трябва да разполагат с метод за предаване на информацията.

Член 5 — Правото на писмена информация за правата в производство по европейската заповед за арест

27. Лицата, които са обект на европейска заповед за арест, разполагат с различни права (например правото на изслушване). Държавите-членки трябва да осигурят специална версия на декларацията за правата за лицата, обект на тази

²¹ КПИ, Стандартите на КПИ – раздели "по същество" от общите доклади на КПИ, СРТ/Inf/E (2002) 1 – Rev. 2009, стр.11-12.

²² *Panovits срещу Кипър*, решение от 11 декември 2008 г., жалба № 4268/04 пар. 67.

процедура. В приложение II към настоящата директива се съдържа образец на декларацията за правата, който държавите-членки могат да използват. Този образец е примерен и може да бъде изменен в контекста на доклада за прилагането, който следва да бъде представен от Европейската комисия в съответствие с член 12 от директивата, както и след като всички мерки от пътната карта са влезли в сила. Съдържанието на образца не засяга правата, които понастоящем се прилагат в държавите-членки.

Член 6 — Правото на информация относно обвинението

28. След като срещу дадено лице са предявени наказателни обвинения, следва незабавно да му се предостави достатъчно подробна информация на разбираем за него език, за да може да подготви своята защита и да оспори при необходимост решения от досъдебното производство. Това изискване се съдържа в Хартата и ЕКПЧ. В този член се определя точно каква информация трябва да бъде предоставена като минимално изискване.

Член 7 — Правото на достъп до преписката по делото

29. Най-ефикасният начин да се предостави на заподозряно или обвинено лице подробна информация относно обвинението, за да може то да подготви адекватно своята защита в съда, е да се предостави (на него или на неговия адвокат) достъп до преписката по делото. Скорошно изследване²³ показва, че в повечето държави-членки вече се предоставя достъп до преписката по делото в някакъв момент от наказателното производство. В практиката си ЕСПЧ редовно посочва, че в зависимост от етапа на наказателното производство, член 5, параграф 4 и член 6, параграф 3, буква б) от ЕКПЧ и принципът за равнопоставеност на средствата, предоставени на обвинението и на защитата, изискват държавите-членки да разкрият пред защитата всички материални доказателства в полза на обвиняемия или срещу него²⁴, и да предоставят достъп на адвокатата му до съответните документи, които се съдържат в преписката по делото²⁵.
30. Параграф 1 предвижда, че при задържане на заподозряно или обвинено лице в хода на наказателно производство следва да бъде предоставен достъп до онези документи от преписката по делото, които са от значение за определянето на законността на задържането от компетентния съдебен орган. Този ограничен достъп до преписката по делото осигурява справедливостта на досъдебното производство по отношение на законността на задържането и мярката задържане под стража. При решаването до кои документи и информация да бъде предоставен достъп, държавите-членки следва да отделят особено внимание на защитата на ефикасността на програмите за освобождаване от

²³ T Spronken, G Vermeulen и колектив, *Процесуални права в ЕС в наказателни производства*, Антверпен 2009 г.; E Cape, Z Namoradze и колектив, *Ефективна защита в наказателни производства в Европа*, Антверпен 2010 г..

²⁴ *Edwards срещу Обединеното кралство*, решение от 16 декември 1992 г., жалба № 13071/87, §36.

²⁵ *García Alva срещу Германия*, решение от 13 февруари 2001 г., жалба № 23541/94, § 47-55; *Schöps срещу Германия*, решение от 13 февруари 2001 г., жалба № 251164/94, § 41-42; *Mooren срещу Германия*, решение от 9 юли 2009 г., жалба № 11364/03, § 121-124.

глоби, използвани в наказателни разследвания на неправомерно поведение на картели.

31. Параграф 2 изисква от държавите-членки да предоставят достъп до преписката по делото на *всички* обвиняеми, независимо от това дали са задържани или не, при приключване на наказателното разследване. Достъпът до определени документи по делото може да бъде изключен от компетентния съдебен орган, ако има вероятност да доведе до сериозен риск за живота на друго лице или сериозно да навреди на вътрешната сигурност на държавата-членка, в която тече производството. Подобно ограничаване на достъпа до преписката по делото следва да бъде налагано в изключителни случаи.
32. Достъпът до документите по делото не трябва да се ограничава до еднократна проверка. Ако обвиняемият или неговият адвокат смятат това за необходимо, може да бъде предоставен по-нататъшен достъп. Ако преписката по делото е особено обемна или интересите на правосъдието го изискват, на обвиняемия се предоставя съдържание на документите по делото, което да му позволи да реши до кои документи желае да му бъде предоставен достъп.

Член 8 — Проверка и средства за защита

33. За да се гарантира, че на заподозряното или обвиненото лице се предоставя цялата информация, на която има право, държавите-членки създават процедура за проверка дали лицето е получило информацията. Това може бъде например формуляр, който лицето да подпише, потвърждавайки че е получило информацията или бележка, приложена в книгата за задържаните лица.

Член 9 — Обучение

34. Целта на този член е да осигури, че полицаите, прокурорите и съдиите на държавите-членки получават необходимото обучение в достатъчна степен, за да могат да извършват задълженията си по членове 3—8 от настоящата директива. Много е важно в частност тези длъжностни лица да разполагат с необходимите подробни знания относно правата на заподозрените лица и обвиняемите с цел да предоставят уместна и практически ефективна информация за тези права.

Член 10 — Клауза за запазване равнището на защита

35. Целта на този член е да гарантира, че определянето на общи минимални стандарти в съответствие с настоящата директива не води до занижаване на стандартите в някои държави-членки и че се запазват стандартите, определени в ЕКПЧ. Държавите-членки имат пълна свобода да определят по-високи стандарти от онези, за които е постигнато съгласие в тази директива.

Член 11 — Изпълнение

36. С този член от държавите-членки се изисква да приведат директивата в действие до x/xx/ 20xx г. и да изпратят до същата тази дата на Комисията текста на разпоредбите за транспонирането ѝ в своето национално законодателство.

Член 12 — Доклад

37. 36 месеца след публикуването на настоящата директива в *Официален вестник на Европейския съюз* Комисията трябва да представи на Европейския парламент и на Съвета доклад за оценка на степента, в която държавите-членки са предприели необходимите мерки за спазване на настоящата директива, придружен при необходимост от законодателни предложения.

Член 13 — Влизане в сила

38. С този член се предвижда, че директивата ще влезе в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Приложение I

39. Това приложение съдържа примерен образец за декларация за правата, която да бъде предоставена на заподозряно или обвинено лице при задържането му в съответствие с член 4, параграф 1. Примерната декларация за правата предоставя обяснения на разбираем език за минималните права, налични веднага след задържането, така както са изброени в член 3, параграф 2 от директивата. Въпреки че няма задължение за държавите-членки да използват този образец, за тези, които го сторят, ще се счита, че са приложили член 4 от директивата. Образецът може да бъде изменен в контекста на доклада за прилагането, който следва да бъде представен от Европейската комисия в съответствие с член 12 от директивата, както и вследствие на влизането в сила на всички мерки от пътната карта. Съдържанието на образца не засяга правата, които понастоящем се прилагат в държавите-членки.

Приложение II

40. Това приложение съдържа примерен образец на декларацията за правата, която в съответствие с член 5 следва да бъде предоставена на лице, задържано въз основа на европейската заповед за арест. Въпреки че няма задължение за държавите-членки да използват този образец, за тези, които го сторят, ще се счита, че са приложили член 5 от директивата. Образецът може да бъде изменен в контекста на доклада за прилагането, който следва да бъде представен от Европейската комисия в съответствие с член 12 от директивата, както и вследствие на прилагането на всички мерки от пътната карта. Съдържанието на образца не засяга правата, които понастоящем се прилагат в държавите-членки.

5. ПРИНЦИП НА СУБСИДАРНОСТ

41. Целта на предложението не може да бъде постигната в достатъчна степен само от държавите-членки, тъй като все още съществуват значителни разлики в начина, по който тази информация се предоставя и момента, в който това се прави, водейки да разлики в стандартите в ЕС. Целта на предложението е насърчаването на взаимното доверие и само действие, предприето от ЕС, ще позволи установяването на съгласувани общи минимални стандарти, които се прилагат на цялата територия на Европейския съюз. Предложението ще сближи процесуалните разпоредби по същество на държавите-членки по отношение на

предаването на информация относно правата и обвинението на лица, заподозрени или обвинени в извършването на престъпление, с цел създаването на взаимно доверие. Поради това предложението е в съответствие с принципа на субсидиарност. Комисията предлага решение, което се различава леко от предпочитания вариант, описан в оценката на въздействието, но има сравнимо въздействие. Цената на действие, извършено от ЕС, е същата като за първоначално предпочетен вариант, тъй като държавите-членки ще понесат допълнителни разходи, само ако решат да използват правото си да не използват примерния образец, предложен за декларацията на правата.

6. Принцип на пропорционалност

42. Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност, тъй като не излиза извън минимума, необходим за постигането на заявената цел на европейско равнище, и на необходимото за тази цел.

Предложение за

ДИРЕКТИВА .../.../ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно правото на информация в наказателните производства

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 82, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателен акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите²,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Член 47 от Хартата за основните права на Европейския съюз („Хартата“), член 6 на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи („ЕКПЧ“) и член 14 от Международния пакт за граждански и политически права (МПГПП) установяват правото на справедлив процес. Член 48 от Хартата гарантира зачитане на правата на защитата.
- (2) Член 6 от Хартата и член 5 от ЕКПЧ установяват правата на свобода и сигурност, ограничаването на които не може да надхвърля позволеното от ЕКПЧ в текста на член 5 и извлечено от съдебната практика на Европейския съд за правата на човека (ЕСПЧ).
- (3) Европейският съюз си е поставил за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие. Според заключенията на Европейския съвет от Тампере, проведен на 15 и 16 октомври 1999 г., и по-специално точка 33 от тях, принципът за взаимно признаване следва да се превърне в крайъгълния камък на съдебното сътрудничество, както по гражданскоправни, така и по наказателноправни въпроси в рамките на Съюза, тъй като повишеното взаимно признаване на съдебни решения и присъди и необходимото сближаване на законодателствата би улеснило сътрудничеството между органите и съдебната защита на правата на лицата.

¹ ОВ С , г., стр. .

² ОВ С , г., стр. .

- (4) На 29 ноември 2000 г., в съответствие със заключенията от Тампере, Съветът прие програма от мерки за прилагане на принципа за взаимно признаване на решения по наказателноправни въпроси³. В увода на програмата от мерки се посочва, че взаимното признаване „има за цел да укрепи сътрудничеството между държавите-членки“ и „да подобри защитата на правата на лицата“.
- (5) Прилагането на принципа за взаимно признаване на решенията по наказателноправни въпроси предполага, че държавите-членки имат взаимно доверие в своите системи за наказателно правосъдие. Степента на взаимно признаване зависи в голяма степен от редица параметри, които включват механизми за защита на правата на заподозрените и общи минимални стандарти, необходими за улесняване прилагането на принципа за взаимно признаване.
- (6) Взаимното признаване може да действа ефективно единствено в дух на доверие, като по този начин не само съдебните органи, а всички участници в наказателния процес възприемат решенията на съдебните органи на другите държави-членки като равностойни на своите, което предполага не само доверие в адекватността на правилата на партньорите, но и доверие, че тези правила се прилагат правилно.
- (7) Въпреки че държавите-членки са страни по ЕКПЧ и МПГПП, опитът показва, че този факт сам по себе си невинаги осигурява достатъчна степен на доверие в системите за наказателно правосъдие на другите държави-членки.
- (8) Укрепването на взаимното доверие изисква подробни правила за защитата на процесуалните права и гаранциите, произтичащи от ЕКПЧ и МПГПП. При прилагането на настоящата директива държавите-членки не могат в никакъв случай да слязат под стандартите, определени в Конвенцията и Хартата, развити от съдебната практика на Съда и Европейския съд за правата на човека.
- (9) Член 82, параграф 2 от Договора предвижда да се определят минимални правила, приложими в държавите-членки, за да се улесни взаимното признаване на присъдите и съдебните решения, както и полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси с трансгранично измерение. Член 82, параграф 2, буква б) посочва „правата на лицата в наказателното производство“ като една от областите, в които могат да се установят минимални правила.
- (10) Общите минимални правила следва да доведат до увеличаване на доверието в наказателноправните системи на всички държави-членки, което от своя страна следва да доведе до по-ефикасно съдебно сътрудничество в условията на взаимно доверие и до насърчаване на културата на основните права в Европейския съюз. Те следва също да премахнат пречките пред свободното движение на граждани. Подобни общи минимални правила следва да се прилагат в областта на информацията в наказателното производство.
- (11) На 30 ноември 2009 г. Съветът прие Пътна карта за укрепване на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното

³ ОВ С 12, 15.01.2001, стр. 10.

производство („пътната карта“)⁴. Приемайки поетапен подход, пътната карта призовава за приемане на мерки относно правото на писмен и устен превод, правото на информацията относно правата и информацията относно обвинението, правото на правни съвети и правна помощ, правото на общуване с роднини, работодатели и консулски власти и специалните гаранции за уязвими заподозрени лица или обвиняеми. В пътната карта се подчертава, че редът на правата е само ориентиращ и по този начин напуска, че този ред може да бъде променен в съответствие с приоритетите. Пакетът е предназначен да действа като едно цяло — ползите от него ще се почувстват напълно само когато всичките му съставни актове са приложени.

- (12) В Стокхолмската програма, приета на 11 декември 2009 г.⁵, Европейският съвет приветства пътната карта и я включи като част от програмата (точка 2.4). Европейският съвет подчерта неизчерпателния характер на пътната карта, като покани Комисията да проучи и други аспекти на минималните процесуални права за заподозрени лица и обвиняеми и да прецени дали е необходимо да бъдат адресирани други въпроси, като презумцията за невинност например, с цел подобряването на сътрудничеството в тази област.
- (13) Първата мярка от пътната карта е Директива на Европейския парламент и на Съвета относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство⁶.
- (14) Директивата се отнася до мярка Б от пътната карта. С нея се създават общи минимални стандарти в областта на информацията за правата и обвинението, която следва да се предостави на лица, заподозрени или обвинени в извършването на престъпление, с цел повишаване на взаимното доверие между държавите-членки. Директивата насърчава прилагането на Хартата, и по-специално на нейните членове 6, 47 и 48, като се основава на членове 5 и 6 от ЕКПЧ, така както се тълкуват от Европейския съд за правата на човека. В съобщението си „Установяване на пространство на свобода, сигурност и правосъдие за гражданите на Европа“ — План за действие за изпълнение на Програмата от Стокхолм⁷, Комисията обяви представянето на предложение относно правото на информация през 2010 г.
- (15) Директивата не се прилага в производства, водени от административни органи по повод нарушаването на правото на конкуренцията (национално или европейско), освен ако делото е заведено пред съд, който е компетентен по наказателноправни въпроси.
- (16) Правото на информацията относно правата (което произтича от съдебната практика на Европейския съд за правата на човека) следва да бъде изрично установено в директивата. По този начин настоящата директива предоставя по-широка защита от тази, която понастоящем предоставя ЕКПЧ. Информацията относно обвинението е право, записано в членове 5 и 6 на ЕКПЧ, тълкувани от

⁴ ОВ С 295, 4.12.2009 г., стр. 1.

⁵ ОВ С 115 от 4.5.2010 г.

⁶ Директива 2010/xxx/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно правото на устен и писмен превод в наказателното производство (8 октомври 2010 г.).

⁷ COM (2010) 171, 20.4.2010 г.

Европейския съд за правата на човека, и членове 9 и 14 от МПГПП. Разпоредбите на настоящата директива следва да улеснят прилагането на тези права на практика, за да се гарантира правото на справедливо производство.

- (17) Заподозряното лице или обвиняемият трябва да могат да знаят и разбират с какви права разполагат и да са в позиция да се позовават на тези права преди разпит от полицията. Те трябва да бъдат уведомени своевременно и на език, който разбират, относно характера и причината за обвинението срещу тях и да им се даде информацията относно правата, които са от значение за тях в момента.
- (18) Информацията относно правата следва да се предостави устно или писмено на всички заподозрени лица и обвиняеми своевременно при започването на наказателното производство. Информацията относно правата, която следва да бъде предоставена по тази директива, следва да включва най-малко информацията относно правото на достъп до адвокат, правото на информацията относно обвинението, и когато е уместно, достъп до преписката по делото, правото на устен и писмен превод за тези, които не разбират езика на производството, и правото на своевременно явяване в съда, в случай че заподозряното лице или обвиняемият са задържани. Това не засяга информацията, която трябва да бъде предоставена относно други процесуални права, произтичащи от Хартата, ЕКПЧ, МПГПП и приложимото законодателство на ЕС, тълкувани от съответните съдилища и трибунали.
- (19) Ако заподозряното лице или обвиняемият бъдат задържани, трябва да им се предостави информацията относно процесуалните им права от непосредствено значение посредством писмена декларация за правата, написана на лесно разбираем език, осигуряващ фактическото разбиране на съдържащите се в нея права. В помощ на държавите-членки при съставянето на подобна декларация и за насърчаване на съгласуваността между държавите-членки, в приложение I към директивата се намира образец на декларацията за правата, който държавите-членки могат да използват. Този образец е примерен и може да бъде изменен в контекста на доклада за прилагането, който следва да бъде представен от Европейската комисия в съответствие с член 12 от директивата, както и след като всички мерки от пътната карта са влезли в сила. На практика декларацията, основана на този образец, следва да включва също и други значими процесуални права, които се прилагат в държавите-членки.
- (20) На лице, обвинено в извършването на престъпление, трябва да се предостави цялата необходима информация, свързана с обвинението, за да може то да подготви защитата си и за да се гарантира справедливостта на производството.
- (21) Най-ефикасният начин за гарантиране на това, че заподозряно лице или обвиняем разполагат с достатъчна информация по отношение на обвинението е да им се предостави достъп, лично или чрез техния адвокат, до преписката по делото. Този достъп може да бъде ограничен в случаите, когато излага на сериозен риск живота на друго лице или вътрешната сигурност на държавата-членка.
- (22) Държавите-членки следва да разполагат с механизъм за проверка дали заподозряното лице или обвиняемият са получили цялата информация относно правата и обвинението, на която имат право.

- (23) На съответните служители в държавите-членки следва да бъде предоставено адекватно обучение за процесуалните права на заподозрени лица и обвиняеми.
- (24) В съответствие с Конвенцията на ООН за правата на детето, дете е всеки индивид на възраст под 18 години. Във всички действия, свързани с деца, най-важното съображение следва да бъде висшият интерес на детето.
- (25) Предвидените в настоящата директива права следва да се прилагат *mutatis mutandis* и за производството за изпълнение на европейска заповед за арест в съответствие с Рамково решение 2002/584/ЈНА на Съвета от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите-членки⁸. В помощ на държавите-членки при съставянето на подобна декларация и за насърчаване на съгласуваността между държавите-членки, в приложение 1 към директивата се намира образец на декларация на правата, който държавите-членки могат да използват. Този образец е примерен и може да бъде изменен в контекста на доклада за прилагането, който следва да бъде представен от Европейската комисия в съответствие с член 12 от директивата, както и след като всички мерки от пътната карта са влезли в сила.
- (26) Разпоредбите на настоящата директива определят минимални правила. Държавите-членки могат да разширят правата, посочени в настоящата директива, с цел да осигурят по-висока степен на защита в ситуации, които не се уреждат изрично от настоящата директива. Степента на защита никога не следва да пада под стандартите, определени в ЕКПЧ, съгласно тълкуванието в съдебната практика на Европейския съд по правата на човека.
- (27) Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати с Хартата. По-специално, с настоящата директива се цели насърчаване на правото на свобода, правото на справедлив съдебен процес, правото на защита и правата на детето. Тя следва да се приложи по съответния ред.
- (28) Държавите-членки следва да гарантират, че разпоредбите на настоящата директива, когато те съответстват на гарантираните в ЕКПЧ права, се изпълняват в съответствие с правата, предвидени в ЕКПЧ и доразвити от съответната съдебна практика на Европейския съд по правата на човека.
- (29) Тъй като целта да се постигнат общи минимални стандарти не може да бъде осъществена от държавите-членки, като действат едностранно, нито на централно, нито на регионално или местно равнище, и може да бъде осъществена единствено на равнище Съюз, Европейският парламент и Съветът могат да приемат мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, посочен в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, посочен в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (30) [В съответствие с членове 1, 2, 3 и 4 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и

⁸ ОВ L 190, 18.7.2002 г., стр.1.

Ирландия са оповестили желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящата директива] ИЛИ [Без да се нарушава член 4 от Протокола относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и Ирландия няма да участват в приемането на настоящата директива, не са обвързани с нея и не я прилагат]⁹.

(31) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокола относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящата директива и следователно не е обвързана с нея и не я прилага.

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Цел

Директивата установява правила относно правото на заподозрените лица и обвиняемите на информация за правата им и обвинението в наказателно производство срещу тях.

Член 2

Обхват

1. Директивата се прилага от момента, в който лицето е осведомено от компетентните органи на държава-членка, с официално уведомление или другояче, че е заподозряно или обвинено в извършването на престъпление, до момента на приключване на производството, което означава окончателното решаване на въпроса дали заподозряното лице или обвиняемият е извършил престъплението, включително, когато е уместно, издаването на присъдата и изхода от евентуални обжалвания.
2. Настоящата директива се прилага в производства по изпълнението на европейската заповед за арест.

Член 3

Право на информация относно правата

1. Държавите-членки се уверяват, че на всяко лице, заподозряно или обвинено в извършването на престъпление, се предоставя своевременно информация относно процесуалните му права на разбираем и достъпен език.
2. Информацията, упомената в параграф 1, съдържа най-малко:

⁹ Окончателната формулировка на това съображение в директивата ще зависи от реалната позиция на Обединеното кралство и Ирландия, която те ще вземат в съответствие с разпоредбите на Протокол № 21.

- правото на достъп до адвокат, при необходимост бесплатно,
- правото на информация относно обвинението и, когато е уместно, предоставянето на достъп до преписката по делото,
- правото на устен и писмен превод,
- правото на своевременно явяване пред съда, ако заподозряното лице или обвиняемият са задържани.

Член 4

Правото на писмена информация относно правата при задържане

1. При задържане на дадено лице от компетентните органи на държава-членка в хода на наказателно производство, на това лице се предоставя своевременно писмена информация относно процесуалните му права (декларация за правата). На лицето се дава възможност да прочете декларацията за правата и му се позволява да я задържи през целия период на лишаването му от свобода.
2. Декларацията за правата се изготвя на разбираем език и включва най-малко информацията, посочена в член 3, параграф 2. Приложение I към директивата съдържа примерен образец на такава декларация.
3. Държавите-членки се уверяват в това, че заподозряното лице или обвиняемият получават декларацията на разбираем за тях език, в случай че не говорят или не разбират езика на производството. Държавите-членки осигуряват работещ механизъм, който предава информацията на заподозряно лице или обвиняем, който има частично увреждане на зрението или който не може да чете. В случай че заподозряното лице или обвиняемият е дете, информацията, съдържаща се в декларацията за правата, се предоставя също устно по начин, адаптиран към възрастта на детето, степента му на зрялост и интелектуалния и емоционалния му капацитет.
4. В случай че няма декларация за правата на съответния език, заподозряното лице или обвиняемият трябва да бъдат осведомени устно за правата си на език, който разбират. Освен това без излишно забавяне им се предоставя декларация за правата на език, който разбират.

Член 5

Правото на писмена информация за правата в процедура по европейската заповед за арест

Държавите-членки се уверяват в това, че всяко лице, обект на процедура по изпълнение на европейска заповед за арест, получава адаптирана декларация за правата, която излага правата му в съответствие с Рамково решение 2002/584/ПВР. Приложение II към директивата съдържа индикативен образец на такава декларация.

Член 6

Право на информация относно обвинението

1. Държавите-членки осигуряват на всяко заподозряно лице или обвиняем достатъчно информация относно обвинението, за да се гарантира справедливостта на наказателното производство.
2. Изискваната по параграф 1 информация трябва да е подробна и се предоставя своевременно на език, който заподозряното лице или обвиняемият разбират. В случай на дете, информацията относно обвинението се предоставя по начин, адаптиран към възрастта му, степента му на зрялост и интелектуалния и емоционалния му капацитет.
3. Предоставяната информация включва:
 - а) описание на обстоятелствата, при които е извършено престъплението, включително времето, мястото и степента на участие в него на заподозряното лице или обвиняемия и
 - б) характера и правната класификация на престъплението.

Член 7

Правото на достъп до преписката по делото

1. Ако дадено заподозряно лице или обвиняеми бъдат задържани в определен етап на наказателното производство, държавите-членки осигуряват, че те или техният адвокат разполагат с достъп до онези документи от преписката по делото, които са от значение за определянето на законността на задържането.
2. Държавите-членки осигуряват достъп на обвиняемия или на неговия адвокат до преписката по делото след приключване на следствените действия по престъплението. Достъпът до определени документи по делото може да бъде отказан от компетентния съдебен орган, ако има вероятност той да доведе до сериозен риск за живота на друго лице или сериозно да навреди на вътрешната сигурност на държавата-членка, в която тече производството. Когато е в интерес на правосъдието, обвиняемият или неговият адвокат могат да поискат съдържание на документите, съдържащи се в преписката по делото.
3. Достъп до преписката по делото се предоставя своевременно, за да се позволи на заподозряното лице или обвиняемият да подготви защитата си или да оспори решения от предварителното производство. Този достъп се предоставя безплатно.

Член 8

Проверка и средства за защита

1. Държавите-членки осигуряват наличието на процедура, с която се проверява дали на заподозряното лице или обвиняемия е предоставена цялата информация, която го засяга, в съответствие с членове 3—7.

2. Държавите-членки гарантират, че заподозряното лице или обвиняемият разполагат с ефикасни средства за правна защита в случай, че не са получили гореспоменатата информация.
3. В случай че лицето е било уведомено за своите права устно в съответствие с член 4, параграф 4, предаването на информацията се записва по начин, който позволява проверка на съдържанието ѝ.

Член 9 **Обучение**

Държавите-членки осигуряват, че съответните служители в полицейските и съдебните органи получават подходящо обучение във връзка със задълженията, установени в членове 3—8. Държавите-членки осигуряват по-специално, че съответните служители имат достатъчни познания по отношение на правата на заподозрените лица и обвиняемите, уредени в член 3, за да могат да гарантират правилното предаване на информацията относно тези права.

Член 10 **Клауза за запазване на равнището на защита**

Нищо в настоящата директива не се тълкува като ограничаващо или дерогиращо от което и да е от правата и процесуалните гаранции, които могат да бъдат предоставени съгласно ЕКПЧ, съгласно МПГПП и съгласно други разпоредби на международното право в тази област или съгласно законите на която и да е държава-членка, които осигуряват по-високо ниво на защита.

Член 11 **Прилагане**

1. Държавите-членки приемат и публикуват не по-късно от [...] г.¹⁰ законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива.
2. Те съобщават на Комисията текста на тези разпоредби и прилагат таблица на съответствието между разпоредбите и настоящата директива.
3. Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

¹⁰ 24 месеца след публикуването на настоящата директива в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 12
Докладване

До ...¹¹ Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за оценка на степента, в която държавите-членки са взели необходимите мерки, за да се съобразят с настоящата директива, придружен, ако е необходимо, от законодателни предложения.

Член 13
Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 14

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

¹¹ 36 месеца след публикуването на настоящата директива в *Официален вестник на Европейския съюз*.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Примерен¹ образец на декларация за правата при задържане на заподозрени лица или обвиняеми:

Ако сте задържан(а) от полицията, имате следните права:

А. да бъдете информиран(а) в извършването на какво престъпление сте заподозрян(а)

Б. да получите помощ от адвокат

В. да ви бъде осигурен устен преводач и превод на документи, ако не разбирате езика

Г. да знаете за колко време можете да бъдете задържан(а)

Имате право да запазите тази декларация за правата през целия период на задържането Ви.

А. Информация относно обвинението

- Имате право да знаете защо сте заподозрян(а) в извършването на престъпление незабавно след като бъдете задържан(а), дори и ако полицията не ви разпитва.
- Вие или Вашият адвокат можете да поискате да видите части от преписката по делото, свързани с Вашето задържане и предварителния ви арест, или да бъдете подробно информиран(а) относно нейното съдържание.

Б. Помощ от адвокат

¹ Да бъде допълнен с други процесуални права в тази област, приложими в държавите-членки.

- Имате право да говорите с адвокат преди полицията да започне да ви разпитва.
- Ако поискате да говорите с адвокат, това не означава, че сте извършили нещо нередно.
- Полицията трябва да Ви помогне да се свържете с адвокат.
- Адвокатът не зависи от полицията и няма да разкрие информация, която му давате, без Ваше съгласие.
- Имате право да разговаряте с адвокат насаме, както в полицейския участък, така и/или по телефона.
- Ако нямате възможност да платите на адвокат, полицията трябва да Ви предостави информация относно безплатната или частично безплатната правна помощ.

В. Помощ от устен преводач

- Ако не говорите или не разбирате езика, ще Ви бъде извикан устен преводач. Преводачът не зависи от полицията и няма да разкрие информация, която му давате, без Ваше съгласие.
- Може също да поискате устен преводач, за да Ви помогне в разговора с Вашия адвокат.
- Услугите на преводача са безплатни.
- Имате право да получите превод на всяко съдебно решение, разпореждащо Вашето задържане или оставяне в следствения арест. Може също да поискате да Ви бъдат преведени други важни документи, свързани с разследването.

Г. Колко дълго може да бъдете лишен(а) от свобода?

- Ако не Ви освободят, трябва да бъдете изправен(а) пред съдия в рамките на *² часа след задържането Ви.
- Съдията трябва да Ви изслуша и може да реши дали да продължи срока на задържането Ви или да бъдете освободен(а). Имате право да получите превод на решението на съдията, ако реши да Ви остави в следствения арест.
- Имате право да поискате да бъдете освободен(а) по всяко време. Адвокатът Ви може да Ви посъветва как да процедурате.

² (...)

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Примерен¹ образец на декларация за правата за лица, задържани въз основа на европейска заповед за арест:

Ако сте задържан(а) от полицията въз основа на европейска заповед за арест, имате следните права:

- А. да знаете защо сте задържан(а)**
- Б. да получите помощ от адвокат**
- В. да ви бъде осигурен устен преводач и превод на документи, ако не разбирате езика**
- Г. да бъдете информиран(а) за правото ви на доброволно предаване**
- Д. да ви бъде назначено съдебно изслушване, ако не се съгласите на предаване**
- Е. да бъдете освободен(а) след изтичането на съответния срок**

Имате право да запазите тази декларация за правата през целия период на задържането Ви.

А. Право да знаете защо сте задържан(а)

– Имате право да знаете защо сте издирван(а) от друга държава.

Б. Помощ от адвокат

¹ Да бъде допълнен с други процесуални права в тази област, приложими в държавите-членки.

- Имате право да се срещнете с адвокат. Полицията трябва да Ви помогне да се свържете с адвокат.
- Адвокатът не зависи от полицията и няма да разкрие информация, която му давате, без Ваше съгласие.
- Имате право да разговаряте с адвокат насаме, както в полицейския участък, така и/или по телефона.
- Ако нямате възможност да платите на адвокат, полицията трябва да Ви предостави информация относно безплатната правна помощ.

В. Помощ от устен преводач

- Ако не говорите или не разбирате езика, ще Ви бъде извикан устен преводач. Преводачът не зависи от полицията и няма да разкрие информация, която му давате, без Ваше съгласие.
- Може също да поискате устен преводач, за да Ви помогне в разговора с Вашия адвокат.
- Услугите на преводача са безплатни.
- Имате право да получите превод на всяко съдебно решение, разпореждащо Вашето задържане или оставяне в следствения арест. Може също да поискате да Ви бъдат преведени други важни документи, свързани с разследването.

Г. Право на доброволно предаване

- Имате право да се съгласите да бъдете предаден(а) в изпълнение на европейската заповед за арест. Това би трябвало да ускори процедурата.
- Ако се съгласите да бъдете предаден(а), може да бъде трудно да промените решението си по-късно. Трябва да говорите с адвокат преди да решите дали да се съгласите да бъдете предаден(а) или не.

Д. Право на съдебно изслушване

- Ако не се съгласите да бъдете изпратен(а) в държавата-членка, която ви издирва, имате право да се явите пред съдия и да обясните причините за Вашето несъгласие.

Е. Право да бъдете освободен(а) след изтичането на съответния срок

- Общо правило гласи, че трябва да бъдете предаден(а) в рамките на 10 дни от издаването на окончателно съдебно решение, постановяващо Вашето предаване. Ако не сте предаден(а) след 10 дни, обикновено властите трябва да Ви освободят. Съществуват обаче някои изключения от това правило, така че трябва да говорите с адвокат по този въпрос.